

Sadržaj

UVOD U PATOLOGIJU	18
I DEO	27
OPŠTA PATOLOGIJA	27
BOLEST I UZROCI BOLESTI	29
1. SPOLJAŠNJI UZROČNICI BOLESTI.....	29
a) Poremećaji prouzrokovani ishranom.....	29
b) Fizički faktori.....	30
c) Hemijsko-toksični činioci	31
d) Biološki agensi kao uzročnici bolesti.....	31
e) Socijalni faktori	31
2. UNUTRAŠNJI FAKTORI.....	32
POREMEĆAJ CIRKULACIJE KRVI I LIMFE.....	33
AKTIVNA HIPEREMIJA (Hyperaemia activa seu arterialis) (Arterijska ili kongestivna hiperemija)	34
PASIVNA HIPEREMIJA (Hyperaemia passiva seu venosa) (Venska hiperemija ili cyanosis).....	35
ANEMIJA (Anaemia).....	37
KRVARENJA (Haemorrhagia)	37
OBIM I SEDIŠTE KRVARENJA.....	38
ŠOK (Shock).....	40
1. Centralizacija krvotoka	40
2. Stadijum decentralizacije krvotoka	40
3. Ireverzibilni šok.....	41
TROMBOZA (Thrombosis)	41
Patogeneza tromboze	41
EMBOLIJA (Embolia).....	43
1. Trombna embolija.....	44
2. Masna embolija	45

3. Vazdušna i gasna embolija	45
4. Embolije ćelijama.....	46
5. Embolije bakterijama	46
6. Embolije stranim telima	46
7. Embolije parazitima	46
INFARKT (Infarctus).....	46
OPŠTA PATOLOGIJA EDEMA	50
1. HIDRODINAMSKI EDEM (Hidrostatski, zastojni edem)	50
2. ONKOTSKI EDEMI.....	50
3. DIZORIČNI EDEMI.....	51
4. OSMOTSKI EDEMI	51
5. EDEMI NASTALI USLED BLOKADE PROTICANJA LIMFE	51
6. MULTIFAKTORNI EDEMI	51
7. EDEM USLED GLADI	51
8. TOKSIČNI I ZAPALJENSKI EDEMI.....	52
POREMEĆAJ ISHRANE TKIVA I PROMETA MATERIJE	53
ATROFIJA (Atrophia).....	53
1. Fiziološka atrofija.....	53
2. Patološke atrofije	53
DISTROFIJA ILI DEGENERACIJA (Dystrophia, degeneratio).....	54
1. Poremećaj sadržaja vode u ćeliji.....	55
2. Promene u ćeliji usled abnormalnog nakupljanja raznih supstancija.....	55
TALOŽENJE SOLI I STVARANJE KONKREMENATA	58
1. TALOŽENJE KALCIJUMOVIIH SOLI	58
a) Posebna svojstva tkiva.....	58
b) Poremećaj metabolizma kalcijuma (metastatska kalcifikacija)	58
c) Idiopatska kalcifikacija (nepoznate etiologije)	58
2. TALOŽENJE SOLI MOKRAĆNE KISELINE.....	59

3. STVARANJE KAMENOVA ILI KONKREMENATA (CALCULOSIS).....	59
Žučni kamenovi (cholelithiasis)	60
NEKROZA (Necrosis).....	62
VRSTE NEKROZE.....	62
1. Koagulaciona nekroza.....	62
2. Kolikvaciona nekroza	63
3. Kazeozna nekroza (sirasta nekroza, kazeifikacija)	63
4. Enzimaska nekroza	63
5. Fibrinoidna nekroza	63
6. Gangrenozna nekroza.....	63
HIPERTROFIJA I HIPERPLAZIJA (Hypertrophia et Hyperplasia) ...	65
HIPERTROFIJA (Hypertrophia)	65
HIPERPLAZIJA (Hyperplasia)	67
METAPLAZIJA (Metaplasia).....	69
DIREKTNA METAPLAZIJA – NEPOSREDNA	69
INDIREKTNA (NEOPLASTIČNA) METAPLAZIJA.....	69
TRANSPLANTACIJA (Transplantatio)	71
REGENERACIJA I REPARACIJA (Regeneratio et Reparatio)	73
REGENERACIJA (Regeneratio).....	73
Regeneracija kože.....	74
Regeneracija sluzokože	74
Regeneracija jetre	74
Regeneracija mišića	74
Regeneracija nervnog tkiva.....	74
REPARACIJA (Reparatio)	75
Reparacija vezivnim tkivom (cikatrizacija - cicatrisatio)	75
ZAPALJENJE (Inflammatio)	77
TRAJANJE ZAPALJENJA	80

VRSTE ZAPALJENJA PREMA EKSUDATU	81
1. Serozno zapaljenje (Inflammatio Serosa)	81
2. Fibrinozno zapaljenje (Inflammatio Fibrinosa)	81
3. Gnojno zapaljenje (Inflammatio Purulenta)	81
4. Kataralno zapaljenje (Inflammatio catarrhalis)	82
5. Hemoragično zapaljenje (Inflammatio Haemorrhagica)	83
6. Putridno ili gangrenozno zapaljenje (Inflammatio Putridus seu gangraenosus)	83
ŠIRENJE ZAPALJENJA	83
IZLEČENJE AKUTNOG ZAPALJENJA	84
SPECIFIČNA ZAPALJENJA	84
Tuberkuloza (Tuberculosis)	84
OPŠTA PATOLOGIJA TUMORA	90
DEFINICIJA TUMORA	90
OSOBINE TUMORSKE ĆELIJE	91
MORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE TUMORSKE ĆELIJE	91
Veličina maligne ćelije	92
Jedro	92
Citoplazma	92
DEOBE TUMORSKIH ĆELIJA	92
FUNKCIJA TUMORSKE ĆELIJE	92
BIOHEMIJSKE OSOBINE TUMORSKE ĆELIJE	93
EVOLUCIJA TUMORA	93
Prekancerske lezije	93
Carcinoma in situ (intraepitelni karcinom)	94
Mikroskopski invazivni karcinom	94
Makroskopski invazivni karcinom	94
Prenošenje u limfne čvorove	94
Multipli tumori	94

GRADA TUMORA.....	94
MAKROSKOPSKI IZGLED TUMORSKOG IZRAŠTAJA.....	95
Cirkulatorne promene	96
Nekroza u tumoru	96
Degenerativne promene	96
NAČIN RASTA TUMORA	97
METASTAZE.....	97
Putevi metastaziranja	97
DIJAGNOZA TUMORA.....	99
KLASIFIKACIJA TUMORA	100
II DEO	103
SPECIJALNA PATOLOGIJA	103
PATOLOGIJA SRCA I KRVNIH SUDOVA	105
PATOLOGIJA ENDOKARDA.....	105
Endokarditis (Endocarditis)	105
Nebakterijski trombotični endokarditis.....	108
PATOLOGIJA SRČANOG MIŠIĆA (MIOKARDA).....	110
KARDIOMIOPATIJE (Cardiomyopathia).....	113
Dilataciona kardiomiopatija	113
Hipertrofična kardiomiopatija.....	114
Restriktivna kardiomiopatija	114
DEKOMPENZACIJA SRCA (Decompensatio cordis).....	114
Insuficijencija leve strane srca.....	115
Insuficijencija desne strane srca	116
COR PULMONALE	117
OBOLJENJA KORONARNIH ARTERIJA I ISHEMIJSKA BOLEST SRCA	118
UROĐENE SRČANE MANE.....	123
Defekt pretkomorne pregrade (defectus septi atrialis)	123

Defekt komorne pregrade (defectus septi ventricularis).....	124
Perzistiranje arterijskog kanala (ductus arteriosis persistens)	125
Izolovana stenoza otvora plućne arterije (stenosis ostii arteriae pulmonalis)	125
Tetralogija Fallot (Tetralogia Fallot).....	125
Koarktacija aorte (coarctatio aortae)	126
SRČANE MANE KAO POSLEDICA DEFORMITETA ZALISTAKA (STEČENE SRČANE MANE)	126
Mitralna stenoza (stenosis ostii valvulae mitralis)	126
Mitralna insuficijencija (insuffitientia ostii valvulae mitralis).....	128
Stenoza aortnog otvora (stenosis ostii aortae).....	129
Insuficijencija aortnog otvora (insuffittientio ostii aortae).....	129
Stenoza trikuspidalnog otvora (stenosis ostii venosi dextri)....	130
TUMORI SRCA	130
PATOLOGIJA PERIKARDA.....	131
Tumori perikarda	133
PATOLOGIJA KRVNIH I LIMFNIH SUDOVA.....	134
Arterioskleroza (arteriosclerosis).....	134
Ateroskleroza (atherosclerosis).....	134
Aneurizma (aneuysma)	137
Zapaljenje arterija (arteritis).....	139
Infektivni arteritis.....	140
Tuberkulozni arteritis	140
Sifilitični arteritis	141
Poliarteritis nodoza (polyarteritis nodosa)	141
Wegenerova granulomatoza	142
Thrombangiitis obliterans (Buergerovo oboljenje).....	143
Arteritis džinovskih ćelija (arteritis temporalis)	143
Zapaljenje vena	144
Zapaljenje limfnih sudova	145

PATOLOGIJA RESPIRATORNOG SISTEMA	146
PATOLOGIJA DISAJNIH PUTEVA.....	146
Laringitis (laryngitis).....	148
Zapaljenje dušnika (tracheitis).....	149
Zapaljenje bronhija (bronchitis)	149
Bronhijalna astma (astma bronchiale).....	150
Proširenje bronhija (bronchiectasia).....	151
PATOLOGIJA PLUĆA.....	152
Poremećaji cirkulacije u plućima	152
Plućna embolija, hemoragija i infarkt pluća.....	153
Oboljenja praćena promenom količine vazduha u plućima.....	155
Zapaljenje pluća (Pneumonia).....	156
Apsces pluća (Abscessus pulmonis).....	160
Tuberkuloza pluća (Tuberculosis pulmonis).....	161
Tumori pluća.....	163
Karcinom bronha (carcinoma bronchi).....	163
PATOLOGIJA PLEURE	165
Hidrotoraks (hydrothorax).....	166
Hematotoraks (haematothorax).....	166
Pneumotoraks (pneumothorax).....	166
Zapaljenje pleure (pleuritis).....	166
Tumori pleure	167
PATOLOGIJA DIGESTIVNOG TRAKTA.....	168
OBOLJENJA USTA.....	168
Akutni stomatitis (stomatitis acuta).....	168
Vezikularni stomatitis (stomatitis vesiculosa)	168
Aftozni stomatitis (stomatitis aphtosa).....	169
Candidiasis (moniliasis, soor).....	169
Gnojni stomatitis (stomatitis purulenta).....	169

Apscesi usne duplje.....	169
Ulcerozni stomatitis (stomatitis ulcerosa).....	169
Hronični stomatitis (stomatitis chronica).....	170
Tuberkuloza sluzokože usta	171
Aktinomikoza (Actinomycosis).....	171
Tumori usta.....	171
OBOLJENJA PLJUVAČNIH ŽLEZDA.....	172
Zapaljenja pljuvačnih žlezda (sialoadenitis)	172
Tumori pljuvačnih žlezda	173
PATOLOGIJA ŽDRELA I KRAJNIKA.....	173
Kataralna angina (angina catarrhalis)	173
Faringitis (pharyngitis)	174
Tumori krajnika	174
JEDNJAK (Oesophagus)	175
Divertikuli jednjaka.....	175
Ezofagitis (oesophagitis)	176
Variksi jednjaka (varices oesophagi).....	176
Tumori jednjaka	176
PATOLOGIJA ŽELUCA	178
Gastritis	178
Akutni gastritis (gastritis acuta).	178
Hronični gastritis (gastritis chronica).	178
Akutni (stresni) ulkus želuca (ulcus acutum gasteri).	179
Peptički (hronični) ulkus želuca (uleus chronicum pepticum ventriculi)	179
Tumori želuca	182
PATOLOGIJA CREVA	183
Enteritis regionalis (Crohnova bolešt)	183
Hemoroidi (noduli haemorrhoidales)	184

Ulcerozni kolitis (colitis ulcerosa idiopatica)	185
Zapaljenje crvuljka (appendicitis)	186
Ileus (Ileus)	187
Tumori creva	188
PATOLOGIJA PERITONEUMA	189
PATOLOGIJA JETRE	191
Degenerativne promene u jetri	192
Masna metamorfoza ili masna degeneracija jetre	192
Glikogena infiltracija	192
Amiloidna degeneracija	192
CIRKULATORNI POREMEĆAJI U JETRI	193
NEKROZA (necrosis hepatis)	193
VIRUSNI HEPATITIS	193
HRONIČNI HEPATITIS (Hepatitis chronica)	196
Hronični perzistentni hepatitis (hepatitis chronica persistens)	196
Hronični aktivni (agresivni) hepatitis (hepatitis chronica activa seu agresiva)	196
CIROZA JETRE (cirrhosis hepatis)	197
EHINOKOKOZA JETRE (echinococcus hepatis)	199
TUMORI JETRE	199
PATOLOGIJA ŽUČNE KESE I ŽUČNIH VODOVA	201
AKUTNI HOLECISTITIS (cholecystitis acuta)	201
HRONIČNI HOLECISTITIS (cholecystitis chronica)	201
KONKREMENTI U ŽUČNOJ RESICI (cholelithiasis)	201
TUMORI ŽUČNE KESICE	202
PATOLOGIJA PANKREASA	203
AKUTNA HEMORAGIČNA NEKROZA PANKREASA (necrosis haemorrhagica acuta pancreatis)	203
HRONIČNI PANKREATITIS (pancreatitis chronica)	203
TUMORI PANKREASA	204

PATOLOGIJA URINARNOG SISTEMA	205
NEFROZA (NEPHROSIS)	205
NEFROTSKI SINDROM	205
PIJELONEFRITIS (PYELONEPHRITIS).....	206
TUBERKULOZA BUBREGA (TUBERCULOSIS RENIS)	210
GLOMERULONEFRITIS (GLOMERULONEPHRITIS).....	211
Etiopatogeneza.....	211
INTERSTICIJSKI NEFRITIS (NEPHRITIS INTERSTITIALIS)....	212
HIDRONEFROZA (HYDRONEPHROSIS)	212
INSUFICIJENCIJA BUBREGA	213
TUMORI BUBREGA	214
ZAPALJENJE MOKRAĆNE BEŠIKE (Urocystitis).....	215
KALKULOZA MOKRAĆNIH PUTEVA	216
PATOLOGIJA ŽENSKIH POLNIH ORGANA	217
PATOLOGIJA JAJNIKA I JAJOVODA.....	217
Zapaljenje jajnika (oophoritis).....	217
Zapaljenje jajovoda (salpingitis)	218
Tumori jajnika	219
ZAPALJENJE SLUZOKOZE MATERICE (ENDOMETRITIS)	219
HIPERPLAZIJA ENDOMETRIJUMA	220
ORALNI KONTRACEPTIVI I PROMENE U ENDOMETRIJUMU	
.....	220
ADENOMIOZA MATERICE (ADENOMYOSIS UTERI).....	220
TUMORI MATERICE	221
Benigni tumori materice.....	221
Maligni tumori materice	221
PATOLOGIJA DOJKE	223
AKUTNO ZAPALJENJE DOJKE (MASTITIS ACUTA)	223
TUBERKULOZNO ZAPALJENJE DOJKE (MASTITIS	
TUBERCULOSA).....	224

KRVARENJE IZ MLEČNE ŽLEZDE	224
(MAMMA SANGUINANS)	224
GINEKOMASTIJA	224
TUMORI DOJKE	224
Adenom (adenoma glandulae mammae)	224
Fibroadenom (fibroadenoma glandulae mammae)	225
Papilom (papilloma)	225
Karcinom dojke (carcinoma glandulae mammae)	225
PATOLOGIJA MUŠKIH POLNIH ORGANA	226
SEMENICI (TESTISI)	226
KRIPTORHIZAM (CRYPTORCHISMUS)	227
PASEMENIK (EPIDIDYMIS)	228
PROSTATA (KESTENJAČA)	228
BENIGNA HIPERPLAZIJA PROSTATE	229
PATOLOGIJA MUŠKIH SPOLJNIH GENITALIJA	230
Balanitis	230
Sifilis (syphilis)	230
Karcinom glansa penisa	231
Fimoza penisa	231
PATOLOGIJA CENTRALNOG I PERIFERNOG NERVNOG SISTEMA	232
KRVARENJE U MOZGU (APPOPLEXIA CEREBRI)	233
ANEURIZME MOŽDANIH ARTERIJA	234
Mikotične aneurizme	234
Arteriosklerotične (vretenaste) aneurizme	235
Urođene aneurizme krvnih sudova mozga	235
INFARKT MOZGA (INFARCTUS CEREBRI - ENCEPHALOMALATIA)	236
HIDROCEFALUS (HYDROCEPHALUS)	237
LEPTOMENINGITIS	237

TUBERKULOZNI MENINGITIS (MENINGITIS TUBERCULOSA)	239
ENCEFALITIS (ENCEPHALITIS)	240
Akutni virusni encefalitis (encephalitis acuta viralis)	240
MULTIPLA SKLEROZA (SCLEROSIS MULTIPLEX)	240
POLYOMYELITIS ANTERIOR ACUTA (DEČJA PARALIZA)	240
TUMORI CENTRALNOG NERVNOG SISTEMA	241
PATOLOGIJA KOŠTANO-ZGLOBNOG SISTEMA	242
OBOLJENJA KOSTIJU	242
Zapaljenja kostiju (osteomyelitis)	242
Rahitis	244
Radijacioni osteitis	245
Tumori kostiju	245
OBOLJENJA ZGLOBOVA	246
Degenerativne artropatije	246
Artritis	249
Bakerova cista	251
Burzitis	252
Tendosinovitis	252
PATOLOGIJA KOŽE I MIŠIĆA	253
LUPUS ERITEMATOZUS (LUPUS ERITHEMATOSUS)	254
Hronični diskoidni lupus eritematodes	254
Sistemski lupus eritematozus	255
PROGRESIVNA SISTEMSKA SKLEROZA ILI SKLERODERMIJA (SCLERODERMIA)	255
Sklerodermija cirkumskripta (morfea)	255
Sistemska sklerodermija	256
DERMATOMIOZITIS (POLYMYOSITIS)	256
TUMORI KOŽE	257
Fibrom	257

Lipom (lipoma).....	257
Hemangiom (haemangioma).....	258
Papilom (papilloma).....	258
Karcinom bazalnih ćelija (carcinoma baseocellulare)	258
Karcinom kože poreklom od pločasto slojevitog epitela (carcinoma planocellulare)	258
Melanoma malignum	259
HEMATOPOEZNI I LIMFOIDNI SISTEM	261
POREMEĆAJ CRVENIH KRVNIH ZRNACA.....	261
Anemija (anaemia)	261
Supresija koštane srži	262
Pancitopenija i aplastična anemija	263
Policitemija vera (polycitaemia vera).....	263
POREMEĆAJI U BELOJ KRVNOJ LOZI	264
Maligni limfom (lymphoma malignum).....	264
Hočkinova bolest (morbus Hodgkin)	265
Leukemije	266
Mijeloidna metaplazija	266
Hemoragična diateza.....	267
Diseminovana intravaskularna koagulopatija (DIK)	267
PATOLOGIJA ENDOKRINOLOGIJSKOG SISTEMA.....	268
HIPOFIZA.....	268
Dijabetes insipidus.....	269
Tumori hipofize	269
NADBUBREŽNA ŽLEZDA (GLANDULA SUPRARENALIS)	270
Tumori nadbubrežnih žlezda	271
ŠTITASTA ŽLEZDA (GLANDULA THYREOIDEA).....	271
Zapaljenje štitaste žlezde (thyreoiditis)	271
Strume - guše	272

Struma difuza - Bazedovljeva boleost (Morbus Basedowi).....	272
Tumori štitaste žlezde	273
PARATIREOIDEA (GLANDULA PARATHYREOIDEA).....	273
TIMUS (THYMUS)	274
AKUTNA RADIJACIONA BOLEST (RADIJACIONI SINDROM), BOLEST ZRAČENJA.....	274
TERMINOLOGIJA.....	277
ISPITNA PITANJA IZ PATOLOGIJE	285